

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2007/161

BETREFT: Secundair onderwijs: Bijdrage voor het updaten van software.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 07.03.2007

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling.

1.3 CZB

- Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 7 maart 2007.

- Bij mail van 8 maart 2007 werd aan de verzoeker een antwoord bezorgd en geïnformeerd over het voorleggen van de vraag aan de Commissie zorgvuldig bestuur op de eerstvolgende zitting.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Mag een onderwijsinstelling voor secundair onderwijs het volgende via de schoolfactuur aan de ouders doorrekenen:

Voor elk in de school ingeschreven leerling 5 euro voor het updaten van de software in de school in het kader van de ICT.

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

24 april 2007, 10u.

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding.

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Hilde Timmermans, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13. In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in (evenwichtige) verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie herneemt haar standpunt dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat de vraag van de verzoeker zonder veel toelichting en verduidelijking is gesteld. Het is niet duidelijk wat er precies met het updaten van de software wordt bedoeld of welke dienstverlening er eventueel mee samengaat. De vraagsteller vermeldt de betrokken school niet. De Commissie beperkt zich dan ook tot een overzicht van de reeds opgestelde standpunten.

De Commissie stelt vast dat alle secundaire scholen informaticavakken organiseren, die deel uitmaken van het basisaanbod in het secundair onderwijs.

De Commissie stelt eveneens vast dat de overheid bijzondere en groeiende inspanningen doet om de hard- en softwarekosten van de scholen te helpen dragen: toelageregeling voor informatisering (PC/KD en I-line) en ICT-coördinatie. Via het KISS-raamcontract hebben Microsoft, het departement onderwijs, de onderwijskoepels een goedkope en soepele formule uitgewerkt inzake het gebruik van Microsoft-software. De kostprijs van de informatica-uitrusting die door elke leerling noodzakelijk en effectief gebruikt wordt, kan ook gedrukt worden door een gemeenschappelijk aankoopbeleid (per school, per scholengemeenschap).

Ook via nascholing en REN (regionaal expertisenetwerk) ondersteunt de onderwijsoverheid rechtstreeks het informaticagebeuren in de scholen, zowel met vraaggestuurde en net georganiseerde als met door de overheid aangeboden nascholingsprojecten.

Heel wat scholen stellen terecht hun computerpark open voor andere gebruikers, zoals volwassenenonderwijs, basiseducatie, ouders, leerkrachten. Hierdoor zijn de softwarekosten van de secundaire school moeilijk om te rekenen naar een effectieve kost per leerling, die trouwens, afhankelijk van de studierichting, veel of weinig informaticavakken volgt.

De Commissie houdt rekening met het principe van de kosteloze toegang en gaat bij het beoordelen van gevraagde bijdragen steeds na of er een verband is tussen het gevraagde bedrag en de daaraan gekoppelde dienstverlening aan een individuele leerling in een bepaalde groep. In dit kader kan in het secundair onderwijs een reële bijdrage verantwoord zijn voor leermiddelen die individueel aan de leerlingen ter beschikking worden gesteld ofwel via verkoop of via verhuur. Het zijn goederen of diensten van beperkte waarde die omwille van de eenvormigheid, de prijskorting en de snelle opstart van het schooljaar globaal in één keer ter beschikking komen van alle leerlingen, of om redenen van efficiëntie door de school ter beschikking gehouden worden waar nodig. De bijdrage mag evenwel geen direct of indirect inschrijvingsgeld vormen. De Commissie is anderzijds van oordeel dat geen bijdrage kan gevraagd worden voor duurzame leermiddelen (bv. piano, informatica, bibliotheek) die in de school algemeen ter beschikking zijn en deel uitmaken van het patrimonium van de school. Daarbij komt dat artikel 25 van het schoolpact (wet van 29 mei 1959) bepaalt dat de kosten van het onderwijs ten laste zijn van het schoolbestuur en de overheid tussenkomen door een werkingsbudget toe te kennen.

De Commissie zorgvuldig bestuur raadt in tweede instantie de scholen af te werken met forfaits in de bijdrageregeling, omwille van de onduidelijkheid ten aanzien van de ouders. Een beperkt reëel forfait per soort kostenpost (boeken, tekengerei, ...) is omwille van administratieve verwerkingen wel aanvaardbaar. Het is wel noodzakelijk dat het voor alle ouders duidelijk is welke verscheidene soorten kosten precies in het forfait zitten. Toelichting kan in het schoolreglement en de bijdrageregeling gegeven worden. De meerkost van een specifieke aankoop of update van informatica voor bepaalde groepen van leerlingen in sterk technologische afdelingen kan niet door middel van een forfaitair bedrag op alle leerlingen zonder onderscheid verhaald worden.

Een begrip als “forfait voor het updaten van software” kan onduidelijkheid scheppen ten aanzien van de ouders. Het is voor hen niet duidelijk of hun kind wel degelijk gebruik maakt van de software met een update.

Een “forfait voor het updaten van software” kan alle kosten inzake informatica van de school (diverse soorten richtingen, secretariaat, personeel) omvatten. Het is onduidelijk of het hier gaat om softwarekosten van de school, die dan voor een deel op elke leerling afzonderlijk verhaald worden.

De Commissie concludeert dan ook dat een uniforme forfaitaire bijdrage voor alle leerlingen van een school zonder onderscheid voor het updaten van software, in strijd zou kunnen zijn met de evenredigheid tussen globaal gemaakte kosten door de school en individueel gebruik door de leerling. Indien de evenredigheid wordt gerespecteerd, dient de school over de gevraagde

bijdrage aan de ouders voldoende informatie te geven en duidelijk te maken dat de update ten goede komt aan een bepaalde leerlingengroep.

Koksijde, 24 april 2007

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter